

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Quomodo amplificari possint argumenta ex titulis Christi petita. cap. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Christus omne bonum nostrum, si non ei me totum tradam. Denique vno verbo dici potest, Christum esse totum nostrum bonum, ex quo nobis omnia, per quem omnia, & a quo omnia, & ut dicamus sicut quædam anima Christo vnita, quærentibus qualis est dilectus tuus, quia sic

Cap. 7. adiuuasti nos, respondit in Cantic. Dilectus meus candidus, & rubicundus electus ex millibus, & totus desiderabilis, vel ut habet alia versio ex hebraica lingua totus desideria, hoc est,

Epist. 11. quicquid in se habet nostra desideria ad eius amorem, & feruitutem inflammat. Addamus ex Ambrosio, vbi explicans illud: Speciosus forma præ filiis hominum, de Christi pulchritudine agit; Videt, ait, ut eius consideratione fiat speciosa anima nostra, & delectetur, & pinguescat, & fecundetur, & deturcat: hic est thesaurus noster, hic vita nostra, hic sapientia nostra, iustitia nostra, pastor noster, & pastor bonus. Videt, quanta bona in vno bono. Pulcherrime item hunc locum tractat S. Paulinus Nolanus Episcopus, Ergo (inquit) illum amemus quem amare debitum est, illum osculemur, quem osculari, castitas est, illi subijciamur, sub quo iacere, supra mundum stare est, propter illum deijciamur, cui cadere resurrectio est, illi commoriamur in quo vita est; Et alia subiicit multa, quibus probat Christum omnia sua, & nomina, & bona nobis communicasse, & omnia nobis esse Christum.

Ep. 4. ad Seue. ad finem. Quomodo dilatari possint, apteque tractari ad motum, argumenta petita ex Titulis Christi & nominibus, quæ illi nos obligant. *Cap. VIII.*

Post allatos Christo conuenientes titulos, placet explicare modum aliquem, quo ex his tanquam locis, argumenta sumere, ac eadē possimus amplificare. Tria sūt capita, ad quæ reuocari possunt omnia, per quæ mouere nos alij solent ad quidpiam agendum. Primum Exempla, Deinde Verba, postremo Facta; quæ quomodo ab exemplis hoc loco distinguantur, infra explicabitur. Exempla vim maximam, sine dubio habent, siue sodalium ac parium inter se, siue superiorum apud inferiores. Et potest ratio asferri, cur tantum exempla valeant. Et ostendi eorum vis, autoritate sapientum, & ipsismet exemplis, tum sacris tum prophanis. proclive est filio imitari parentes, discipulo magistrum, populari principem, Militi Ducē, sodali & amico, amicum atque sodalem, ac generatim omnibus

Tria sunt quæ nos ad aliquid faciendum mouent. Exempla Christi maxime imitanda.

nibus infigne in aliqua re personam. Cum igitur sit nobis Christus hęc omnia, non imitabimur illum? Afferri poterunt cōparationes ex historijs, in quibus ostendatur, quid fecerint vel filij, vt parentes, vel discipuli vt magistros, vel populi vt suos principes, ac reges, vel milites vt suos duces, vel amici vt amicos imitentur. Tum ostendetur, quanto sit magis Christus imitandus, nempe vt pater tanto præstantior, amantiorque Magister tanto sapientior ac melior, eodemque modo in alijs colligendo multa, quibus exemplorum Christi, & aliorum, ostendatur & sub oculos subiiciatur disparitas. Deinde Verba quoque plurimum mouent, siue sint monita & cōsilia, siue iussa ac leges, siue oracula, siue etiam vt preces. Considerentur autem etiam hic omnes tituli illi. Amicorum cōsilia apud amicos valent, præcepta magistrorum atque parentum apud discipulos, ac liberos, legislatorum ac principum leges apud populos, iussa ducum apud milites, Oracula apud omnes. Quia igitur vim apud nos habere, debent hęc omnia? Et cōsilia talis amici, & præcepta talis Magistri ac patris, & leges talis legislatoris ac principis, & iussa talis ducis, & Oracula veri Dei? Hęc quoque amplificanda erunt, cōparatione eorum, qui magnum aliquid fecerint ob cōsilia, aut monita aliorum, vel vt præcepta & iussa seruarent, & ostendendum quanto sit æquius nos parere Christo, Et explicandum, quomodo, accipienda eius verba, & cōsilia & monita, & iussa qua ueneratione audienda, quanta curā studioque seruanda. Quamquā hic & alij tituli locum habent, vt medici humani generis, vt docētis arcana, ad inueniēdos thesauros, & plumbum aliaque metalla, imo terram & saxa, in aurum commutanda, comparando illud studium quo cupidi sanitatis, vel diuitiarum, obediunt medicis, vel promittentibus inuentionem thesaurorum & artem Alchimie, cum eo studio, quo nos Christi præcepta sequi debemus, qui sapientissimus medicus est, & non solum, perfecte omnia facit, sed & potest omnia, & vult propter nos.

Postremo cōsideranda sunt facta, quæ vt distinguatur ab Exēplis, sunt actiones ipsæ, prout significant rem aliquam valde cordi esse ei, qui propter eam rem, actionem talem aggreditur: Vt magnum amorem, erga Rachelem, significat Iacob, qui propter eam, non renuit, post septenniū seruitutis, alterum seruire septennium. Magnā habendi regni, insaniam ostendit Absalon, qui contra ipsum patrē & talem patrē rebellat. Idē est si aliquis pater, vt filium vt ab aliquo incepto reuocaret, magnam præferret

ergo dicitur
hinc istud
non fuit
ob istud
vnde

Verba solent mouere.

Christi verba multum apud nos debent valere.

Facta habent mouēdi vim.

Facta & opa
Christi quã-
tũ apud nos
valere de-
beant.

ferret mœstítiam, adhiberet lachrymas, nollet comedere, nollet somnum capere, nollet, lucem videre. Item si Rex, vt à populari suo aliquid impetraret non solum allegaret nobiles viros, sed ipsemet magno cum incommodo adiret, magnoque impendio & magna quasi iactura dignitatis suæ. Considerentur igitur omnia Christi opera hoc modo vt facta, ad impetrandum à nobis salutem nostrã vt ne peccemus: vt ne pereamus in æternũ & considerentur quæ fecit, vt sunt e celo in terram descensus, præsepe, fuga in Aegyptũ, Triginta trium annorum ærumna, paupertas, Crux denique &c. Deinde cõsiderentur tituli omnes. Talia fecit amicus pro amico; talia Dominus pro seruo, talia pater pro filio, Magister pro discipulo, Dux pro milite, Rex pro vilissimo populari. Sed hic quoque maximam vim habent comparationes similitum factorum; ad rem ante oculos constituendam. Querenda igitur erunt facta aliqua, quibus alij adducti sint, ad gratificandum ijs, qui per ea facta aliquid impetrabant vt B. Pater noster Ignatius, vt amicum a sagittis reuocaret, demersit se in frigidum stagnum quã erat amicus transfurus, & eã re is ita est commotus vt resipuerit; Christus dominus quid fecit? abiecit se in vile ac nudum præsepe inter beluas. poterit Concionator illud præcipue factũ explicare, quod Euangelium præsentis diei, ac tempus proponit. In his autem comparationibus licebit, quoque aliquas ex ipso Christo & Deo accipere, quæ magnam habent vim, ostendendo, quid propter nostra opera & facta, ipsemet Christus & Deus fecerit. Sit exempli gratia: Christus dominus valde commotus est; factio eorum; qui per tegulas paralyticum demiserunt; & hominem curauit. Valdè item commotus perseverantia Cananæ; & Turbæ quæ iam triduo sustinebat eum in deserto; & lachrymis Magdalenæ fratrem suum flentis &c. Et his omnibus, statim opem dedit, & nos Christi fames, Christi lachrymæ, Christi in vocandis nobis perseverantia; & descensus e celo non mouebit? Obedientia Abrahæ quantopere commotus est Deus qui dixit quia fecisti rem hanc &c. Et nos considerantes à Deo ipso filium vnicum, talemque filium, traditum ad mortem causã nostrã, & verè sacrificatum non dicemus. Quia fecisti rem hanc & non peperisti filio tuo dulcissimo & vnico; propter nos; & nos erimus tui in æternum, & multiplicabimus gloriam tuam, quantum in nobis erit in terris, & in gentibus omnibus per vitam & mortem. Animaduertendum est autem, non omnibus, in vna eademque re, vtendum his titulis; sed alijs modo, modo alijs,

alij, vt feret materia, quæ in manibus erit. Aliquando sapiens in graui aliqua re; multorum coaceruatio cum illustribus similitudinibus & exemplis, habebit maximam vim. Deinde ex tribus huius capitibus, illud caput magis vsui erit, quod magis præfenti tempori quadrabit & loco. Nam si explicatur sententia, vel aliqua Christi doctrina, poterunt considerari, quæ paulo superius in hoc capite diximus; de Verbis; si factum, quod proponitur in Evangelio, sit Exëplum, poterit exempli modo tractari, vt dictum est: Quamquam, permiscere omnia sepe, ex vsu erit, & cum agatur de sententia, ostendere, quomodo eam exemplo, & factis etiam suis, conatus sit dominus nobis persuadere. Nam si agatur, verbi gratia, de illo Christi præcepto Ego autem dico vobis diligite inimicos vestros, poterunt hæc verba considerari, vt monitum, vt consilium, præceptum, iussu, lex, Oraculi, Amici, Præceptoris, Magistri, Ducis, Regis, Dei; adhibendo comparationes, vt iam diximus. Deinde poterunt considerari exempla Christi, qui rogauit patrem pro inimicis & excepit Iudam: Adhibitis hic quoque comparationibus, & considerando Christi exëpla sub illis titulis. Postremo afferri possunt facta: Quid enim fecit Christus, vt persuaderet nobis dilectionem inimicorum? Ad hoc venit in mundum, id prædicauit, ad hoc passus est &c. Præterea animaduertendum est nullum esse Verbum, aut exemplum aut factum Christi, quod non explicari, amplificari, tractarique accommodatè ad motum, hoc modo queat. Si igitur proponatur nobis, iter faciens, Hoc est exemplum, vt & nos pro Dei obedientia, & animarum salute laboremus, idem est factum, quo significat sibi esse curam salutem nostram, propterea enim Amicus ille noster iter facit, pater, & Rex noster, & Dux laborat, querit nimirum filium, aut militem: Si proponatur prædicans, erunt verba simul & exempla, & facta; Nā hæc ita se habent, vt omnia, exempli, habeant simul & facti vim, facta autem sunt multa, quæ non ita propriè aliam vim habent, nisi facti, quam diximus vt institutio Sacramentorum, & quorundam miraculorum vt ficulnea arefacta, permitti porci demonum potestati. Porro miracula, habent omnia vim facti, & quidem maximam. Quid enim potest magis ostendere Deo nostram salutem, charam esse, quam quod etiam miracula faciat, vt nos moueat. quid autem mouere nos poterit si non moueat miracula? vbi natura mutatur, vbi potestate quædam supra naturam, & extraordinaria Dens vtitur. Poterit ergo, quodcumque miraculum tractetur, ad morale accommodari;

NOTI
I
I

Christi
Præceptoris
Magistri
Ducis
Regis
Dei

Prædicans
Christi

Exemplum

Miracula
Christi
Dens

dari; Vt si dicas factum tale miraculum propterea, vt audientes ab hoc vel illo peccato abstineant, vt hanc aliamve amplectantur virtutem & familia. Postremo, animaduertendum est. Tria hæc dicta capita, scilicet verba, exempla, facta, posse ad tres vias accommodari, propria quadam ratione; Nam & si omnia in omnibus valent, tamen, proprio quodammodo, facta vt potentissima ad Viam purgatiuam pertinent; Verba ad Illuminatiuam, vt quæ docendo profectum iuuant; exempla, ad vnitiuam, cum sit liberalis animi, & amantissimi, velle sumi lem esse, amico, patri, regi, duci, magistro.

Mysteria totius vite Christi. Cap. IX.

TOtius vite Christi Domini mysteria virtutesque eius heroicæ, diuinam quamdam, vt aliqui Patres vocant economiam continent, quam diligenter versare debet Diuini Verbi præco, & ex ea ad vtilitatem animarum multa proferre. Tunicam vocat Bernardus cum ait, Agnosco tunicam desuper contextam per totum, quam ex suggestu oportet, per partes euoluere, atque populis Christianis aspiciendam, contemplandamque proponere. Est diuinus liber, vt exponit D. Bern. ser. de septē signaculis, à Deo ex ipsa æternitate confectus, & per multos prius annos septem sigillis signatus, postea vero per ipsum diuinum agnum solutis sigillis apertus, nunc vero explicandus ab euangelico Concionatore. Afferamus iam aliquot locos, sicut superiori capite cepimus, ex præcipuis tantum mysterijs, ab ipsa Christi æterna prædestinatione initium sumētes. Hæc Christi Domini prædestinatio summum, ac primum omnium donorum Dei est, in qua de vnione filij Dei cum natura humana decretum est, quæ exaltanda erat (vt Augustinus loquitur) tam alte, vt altius non posset, si quidem prædestinatus est Christus homo, vt sit filius Dei ac propterea illi humanitati à Verbo assumendæ in vnitatem personæ diuinæ, tanta gloria communicanda, quanta filio Dei esset conueniens, vt Ioannes testatur, Vidimus gloriam eius, quasi vnigeniti à Patre, vt sit vniformis hæres, & omnia eius pedibus sint omnino subiecta. Ex hac prædestinatione debet Christianus Orator colligere, quanta veneratione Christus etiam homo à nobis sit colendus, adorandusque adoratione latræ, quia ille homo est filius Dei. Deinde intelligant omnes prædestinati, quantum primo prædestinato debeant, & quo dilectionis affectu, qua gratitudinis significacione erga eum affici oporteat, eo quod Christi prædestina-

Christi mysteria sunt æconomia liber & Tunica.
Serm. de Asc.
Serm. 1. de Resurr.

Prædestinatio Christi.

Rom. 1.

Prædestinatio nostra ex Christi prædestinatione.